

PODRÓŻUJ PO MAŁOPOLSCE

w rytmie eko

OKOLICE KRAKOWA

fot. Kamil Sorocki

Czym jest ekoturystyka?

Ekoturystyka to kameralne odkrywanie i poznawanie wyjątkowych miejsc i ludzi, ich kultury, tradycji oraz zabytków. To, co wyróżnia podróżowanie w stylu eko, to szacunek i wrażliwość na przyrodę i krajobraz, a także na potrzeby ludzi, którzy mieszkają w zakątkach, które odwiedzamy. Dzięki ekoturystyce jesteśmy bliżej nich i natury, mamy szansę doświadczyć, poczuć, poznać, zaprzyjaźnić się, zachwycić otaczającym światem. I zabrać ze sobą swój ślad węglowy oraz... wspaniałe wspomnienia.

OKOLICE KRAKOWA

Wyżyna Miechowska
– mozaika pól i kwiatnych stepów

Rodzinnie
wokół Krakowa

Szlakiem legend Wiśnicko-Lipnickim
Parku Krajobrazowego

Kajakiem i rowerem
u zbiegu Dłubni i Wisły

Zielono mi – biegiem
i spacerem blisko Krakowa

OKOLICE KRAKOWA

Wyżyna Miechowska

- mozaika pól i kwiatnych stepów

Miechów | Raławice
Książ Wielki | Charsznica
Obszary Natura 2000

fot. Dominika Zaręba

rowerem

pieszo

nordic walking

przyroda

dziedzictwo

lokalne produkty

Mozaika pól i ogromne bezkresne niebo, w których odbija się delikatny krajobraz, niczym z najpiękniejszych romantycznych obrazów. Wyżyna Miechowska to bajkowy patchwork uszyty z pszenicy, żyta, owsa, kukurydzy i kapusty. Udekorowany makami, chabrami i milionem innych polnych kwiatów porastających ciepłolubne murawy chronione w rezerwach przyrody i na Obszarach Natura 2000. Kraina storczyków. Obezwładniająca przestrzeń, puste drogi, wiatr we włosach. Pośród tego niecodziennego krajobrazu zachowały się ciekawe zabytki – dworki w polskim stylu szlacheckim, stare parki i drzewa, miejsca historyczne związane z insurekcją kościuszkowską, na czele z Polami Raławickimi – pomnikiem historii. Ikoną krajobrazu Miechowa – stolicy regionu – jest Bazylika Grobu Bożego, której historia sięga XII w. i ma związek z Jerozolimą i zakonem bożogrobców. W mieście dzieje się wiele nietuzinkowych wydarzeń artystycznych, a niedawno powstała pierwsza w Małopolsce trasa rowerowa na linii dawnej kolei wąskotorowej. W Książu Wielkim działał sam Santi Gucci, słynny artysta architekt pochodzenia włoskiego projektujący w stylu późnego renesansu oraz manieryzmu, który zaprojektował Zamek „Mirów”. W Charsznicy spróbujecie najlepszej pod słońcem kapusty i ogórków kiszonych. W Zarogowie weźmiecie udział w warsztatach rękodzielniczych i zajęciach agroturystyki. Zapraszamy was w kolorową podróż rowerem i spacerem pośród łąnów zboża, zagonów warzyw i lawendowych pól, ciągnących się po horyzont.

Ekowycieczka rekomendowana dla:

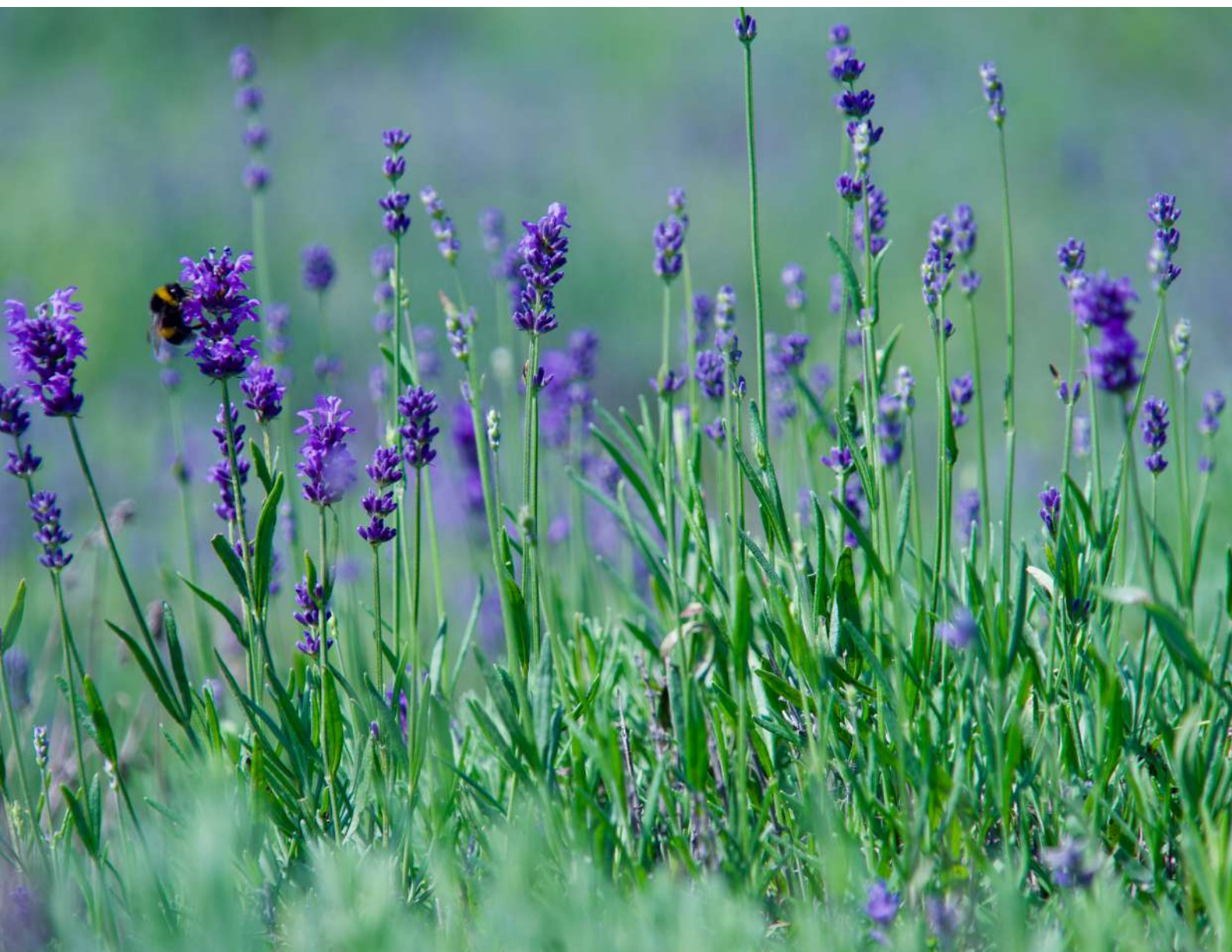
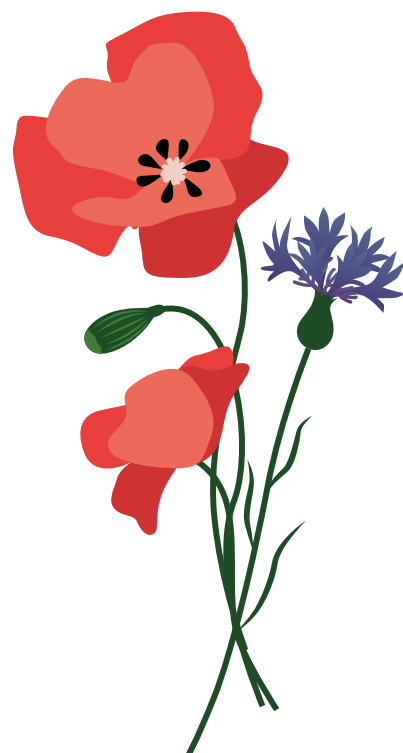
- ▶ rodzin z dziećmi
- ▶ aktywnych seniorów i grup wielopokoleniowych

MIKROWYPRAWY

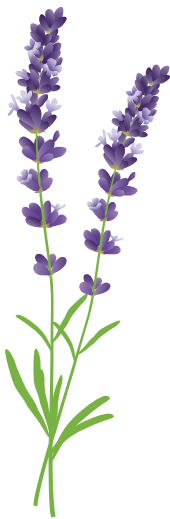
1. Rowerem pośród zbóż, maków, chabrów i lawendy

Kamieńczyce (stacja PKP) – Rzezuśnia – Krępa – Czaple Małe – Czaple Wielkie – Przesławice – Kamieńczyce – Miechów Rynek – Miechów (stacja PKP)

Wycieczkę rozpoczynamy w **Kamieńczycach**, dokąd z Krakowa dojedziemy wygodnie z rowerem Kolejami Małopolskimi. Przed nami bajkowe widoki Wyżyny Miechowskiej – z jej szachownicą pól i łąk. Jedziemy drogami o stosunkowo niskim natężeniu ruchu. Najbardziej malowniczy jest odcinek pomiędzy Rzezuśnią, Krępą a Czaplami Małymi – zachwycają łąny zbóż z chabrami, makami i innymi kwiatami polnymi. W **Krępie** przejedziemy także pośród lawendowych pól, pięknie wkomponowanych w pagórkowaty krajobraz Miechowszczyzny. Można się przez chwilę poczuć jak na małopolskiej Prowansji. Lawenda zakwita na przełomie czerwca i lipca. Ma się wrażenie, jakby miechowskie pola odbijały się w niebie.

W **Czaplach Wielkich** na skrzyżowaniu skręcamy w lewo i wjeżdżamy na wprost w boczną drogę, którą objeżdżamy Stadion L.K.S. Olimpia. Jest tu wiata i miejsce wypoczynkowe. Pośród pól i przysiółków z zachowanymi gdzieniegdzie starymi drewnianymi stodołami docieramy do **Przesławic**. Warto zwiedzić tutaj **kościół pw. Najświętszej Marii Panny Matki Kościoła** znajdujący się Szlaku Architektury Drewnianej. Został przeniesiony z pobliskiej Gołczy, a pochodzi z XVIII w. Barokowa świątynia konstrukcji zrębowej zbudowana jest na wysokiej podmurówce. W Kamieńczykach zamykamy pętlę. Można stąd wrócić pociągiem do Krakowa albo pojechać do Miechowa (bardzo polecamy), by zwiedzić tutaj zabytki położone w centrum miasta – m.in. **Bazylikę Grobu Bożego** czy drewniany **Dworek „Zacisze”** oraz posilić się w miejscowej restauracji. Stacja PKP w Miechowie jest oddalona od centrum o niecały kilometr na zachód.

Kościół pw. Najświętszej Marii Panny Matki Kościoła w Przesławicach, fot. Dominika Zaręba

23 km

3 – 4 h

trasa średnia

rowerem

Drewniane stodoły na szlaku, fot. Dominika Zaręba

2. Rowerem przez serce Wyżyny Miechowskiej i obszary Natura 2000

Na szlaku czeka na nas kilka dłuższych i stromych podjazdów. Nagrodą będą zapierające dech widoki na pagórki z kolorową szachownicą pól uprawnych i kwiatnych muraw kserotermicznych chronionych na Obszarach Natura 2000. Proponujemy dwa warianty wycieczki.

WARIANT 2a:

Miechów (stacja PKP) – Zarogów – Pojałowice – Sławice Szlacheckie – Goleźnia – Sławice Duchowne – Sławice Szlacheckie – Celiny Pojałowskie – Wymysłów – Miechów Rynek – Miechów (stacja PKP)

Ze stacji PKP w Miechowie wyruszamy w kierunku Zarogowa. Po przejechaniu ruchliwej drogi nr 7 (są pasy umożliwiające bezpieczne przejście) kierujemy się na Wymysłów, by po 1 km odbić w lewo i dotrzeć do Zarogowa bocznymi drogami meandrującymi pośród pól – asfalt zamienia się w żwir, a następnie w polną ścieżkę. Pedalujemy w otoczeniu zbóż oraz zagonów z kapustą i innymi warzywami. Przejeżdżamy przez długą miejscowość Zarogów. To tutaj działa słynna **Chatka u Małgorzatki i Radka**, gdzie można nie tylko zatrzymać się na nocleg, ale także – po wcześniejszym uzgodnieniu – umówić się na warsztaty rękodzielnicze. Mijamy Pojałowice i dojeżdżamy do miejscowości Sławice Szlacheckie (jest tu sympatyczna restauracja Łysa Góra). Stąd zrobimy pętlę wokół **Obszaru Natura 2000 Sławice Duchowne**. To najbardziej wymagający kondycyjnie odcinek naszej wycieczki, ale z bajkowymi krajobrazami. Zobaczymy pocztówkowe panoramy Wyżyny Miechowskiej z szachownicą pól, zadrzewień śródpolnych i kwiatnych stepów. Po stromym podejździe przez Goleźnię już za chwilę czeka nas fantastyczny zjazd z powrotem do Sławic Duchownych. Do Miechowa wracamy skrótem przez Celiny Pojałowskie i Wymysłów.

30 km

4 h

trasa średnia

rowerem

Wyżyna Miechowska
– mozaika pól i kwiatnych stepów

Pętla wokół Obszaru Natura 2000 Sławice Duchowne, fot. Dominika Zaręba

Miechowska mozaika, fot. Dominika Zaręba

WARIANT 2b:

Miechów (stacja PKP) – Obszar Natura 2000
Komorów – Poradów – Obszar Natura 2000
Poradów – Parkoszowice – Sławice Szlacheckie –
Obszar Natura 2000 Sławice Duchowne – Poja-
łowice – Zarogów – Obszar Natura 2000 Kalina
Mała – Miechów (stacja PKP)

Trasę rozpoczynamy na **dworcu kolejowym w Miechowie**. Budynek dworca wybudowano w 1934 r. w stylu modernistycznym, a otwierał go osobiście prezydent Ignacy Mościcki. Kierujemy się na południe w stronę Komorowa. Przejeżdżamy potok Cichy i tuż za nim skręcamy w lewo. Przed nami ukazuje się tzw. **Góra Komorowska** z południowym skłonem muraw ciepłolubnych. Poruszamy się cały czas dróżką asfaltową, która prowadzi pod górę. To jeden z najcięższych podjazdów na szlaku. Będąc już na szczycie, po lewej stronie widzimy ogrodzone ogródki działkowe. Przemierzając się miedzą wzdłuż ogrodzenia, docieramy do **Obszaru Natura 2000 Komorów**.

Obszar Natura 2000 Komorów

4,9 ha, 162 gatunki roślin naczyniowych, w tym 7 roślin uznanych za rzadkie lub zagrożone; gatunki chronione: aster gawędka, dziewięciśń bezłodygowy, dzwonek syberyjski, wilżyna ciernista.

Wracamy do drogi asfaltowej. Jedziemy na wschód, dojeżdżamy do ul. Piłsudskiego. Skręcamy w prawo, aby dojechać na ul. Spacerową, przeciąć drogę krajową nr 7 i dotrzeć do miejscowości Poradów. Na skrzyżowaniu skręcamy w prawo. Po lewej stronie możemy zobaczyć fragmenty **Obszaru Natura 2000 Poradów**.

Młeka wiosenna, fot. arch. Chatki u Małgorzatki i Radka

Obszar Natura 2000 Poradów

11,3 ha, 180 gatunki roślin naczyniowych, w tym 11 roślin uznanych za rzadkie lub zagrożone; gatunki chronione: aster gawędka, dziewięciśń bezłodygowy, dzwonek syberyjski, len złoty, młeka wiosenna, storczyk kukawka, wilżyna ciernista, zawilec wielkokwiatowy.

Jedziemy w kierunku wsi **Parkoszowice**. Po prawej stronie na skrzyżowaniu możemy odbić w prawo, gdzie kilkadziesiąt metrów dalej po prawej stronie zobaczymy pozostałości **parku dworskiego**, w którym do 1994 r. stał dwór. Zbudował go na przełomie XIX i XX w. Kazimierz Saski. Bywał w nim Stefan Żeromski, kuzyn Marii Saskiej, tam też napisał „Wierną rzekę”. Z posiadłości pozostał jedynie starodrzew z licznymi pomnikami przyrody. Wracamy do naszej trasy i jedziemy w kierunku południowym. Dojeżdżamy do skrzyżowania z budynkiem Szkoły Podstawowej w Parkoszowicach. Skręcamy w lewo i kierujemy się do **Sławic Szlacheckich**. W samych Sławicach na skrzyżowaniu skręcamy w prawo w stronę widzianego z daleka kościoła. Przejeżdżamy przez potok Piotrówka stanowiący lewobrzeżny dopływ Szreniawy. Swój początek bierze we wsi Zarogów (Zagaje Zarogowskie). Skręcamy w prawo i po kilkudziesięciu metrach dojeżdżamy do **Obszaru Natura 2000 Sławice Duchowne**.

Obszar Natura 2000 Sławice Duchowne,
fot. Dominika Zaręba

Obszar Natura 2000 Sławice Duchowne

4,4 ha, 171 gatunki roślin naczyniowych, w tym 9 roślin uznanych za rzadkie lub zagrożone; gatunki chronione: aster gawędka, dziewięciśli bezłodygowy, dzwonek syberyjski, miłek wiosenny, storczyk kukawka, wilżyna ciernista.

Wracamy tą samą drogą i dojeżdżamy do **kościółka pw. św. Wojciecha w Sławicach** znajdującego się na Małopolskim Szlaku Bożogrobców. Wracamy do drogi głównej, skręcamy w prawo i jedziemy w kierunku Pojałowic. Zanim wyjedziemy ze Sławic tuż za remizą OSP, możemy odbić w prawo w polną dróżkę którą dojdziemy do **pomnika przyrody nieożywionej Źródła w Sławicach Szlacheckich**. Wracamy na trasę i podążamy do Pojałowic. Dojeżdżamy do skrzyżowania. Po lewej stronie stoi remiza OSP. Po prawej widoczna jest w niedalekiej odległości późnobarokowa **kaplica w Pojałowicach**. Jedziemy prosto w kierunku Za-

Wyżyna Miechowska
– mozaika pól i kwiatnych stepów

rogowa. Od tej pory poruszamy się po dawnym, powstałym w połowie XVIII w. tzw. „warszawskim trakcie furmańskim”. Dojeżdżając do Szkoły Podstawowej w Pojałowicach, po lewej stronie mijamy dawną kuźnię. Jadąc dalej, wjeżdżamy do wsi **Zarogów**. Tuż niedaleko znaku miejscowości drogą polną można się dostać do źródeł potoku Piotrówka. Mijamy remizę OSP, po prawej stronie widzimy aleję kasztanową prowadzącą do muranego **dworu w Zarogowie** z końca XVIII lub początku XIX w. W latach 80-tych XX wieku ruinę zakupiła rodzina Moździńskich, która wieloletnim wysiłkiem doprowadziła dwór do stanu ponownej świetności.

Kolory Miechowszczyzny, fot. Dominika Zaręba

Jedziemy dalej w stronę **Kaliny-Rędziny**. Po drodze mijamy po lewej stronie znane **gospodarstwo agroturystyczne „Chatka u Małgorzatki i Radka”**. Dojeżdżamy do skrzyżowania z drogą wojewódzką 783. Obok figury Matki Bożej skręcamy lekko w prawo i zaraz w lewo na Góry Miechowskie. Po kilkudziesięciu metrach skręcamy w lewo i drogą w dół udajemy się dalej „warszawskim traktem furmańskim” w dolinę **Obszaru Natura 2000 Kalina Mała**.

Obszar Natura 2000 Kalina Mała

25,6 ha, 303 gatunki roślin naczyniowych, w tym 14 roślin uznanych za rzadkie lub zagrożone; gatunki chronione: centuria pospolita, dziewięciśli bełłodygowy, dzwonek syberyjski, kruszczyk błotny, kruszczyk szerokolistny, przytulia stepowa, wilżyna cierzysta, zawilec wielkokwiatowy. Na uwagę zasługuje również duża populacja (łącznie ponad 1000 osobników) **storczyka kukawki**, który występuje tu przede wszystkim w zarastających krzewami płatach muraw w północno-zachodniej części obszaru.

Zmierzając dalej w dół drogą asfaltową, dojeżdżamy do potoku Kalinka, dopływu Nidzicy. Po lewej stronie w odległości kilkudziesięciu metrów biją jego źródła. Na skrzyżowaniu z drogą powiatową skręcamy w lewo i jedziemy kilkaset metrów prosto. Dojeżdżając do ostrego zakrętu w lewo, my skręcamy lekko w prawo w drogę polną, która poprowadzi dawnym szlakiem kolejki wąskotorowej pod wiadukt obwodnicy. Za wiaduktem skręcamy w prawo i jedziemy drogą techniczną asfaltową wśród mozaikowatych pól Miechowszczyzny aż do ronda. Na rondzie kierujemy się w stronę Krakowa na południe (3. zjazd) lub przeprowadzamy rower przez przejście dla pieszych. Dalej, podążając ul. Warszawską, po lewej stronie mijamy **kopiec Bartosza Głowackiego**, obecnie porośnięty roślinnością. Jedziemy ul. Warszawską, aż na kolejnym wzgórzu ukaże nam się **kopiec Kościuszki**, usypany w 1830 r., podczas budowy drogi Kraków-Warszawa. W czasie I wojny światowej postanowiono poświęcić go pamięci Tadeusza Kościuszki. Docieramy do skrzyżowania z trasą rowerową po dawnej kolejce wąskotorowej. Skręcamy w prawo i trasą rowerową dojeżdżamy do ul. Podmiejskiej. Tam skręcamy w lewo, przecinamy ul. Sienkiewicza i ul. Krótką dojeżdżamy do ul. Kolejowej oraz dworca PKP.

 28,3 km 4 h trasa średnia

 rowerem

 Wyżyna Miechowska
– mozaika pól i kwiatnych stepów

Plenery wymarzone dla dzieci w okolicach Zarogowa,
fot. arch. Chatki u Małgorzatki i Radka

Prosto z ogrodu,
fot. arch. Chatki u Małgorzatki i Radka

3. Szlakiem Dawnej Kolei Wąskotorowej

Miechów (początek – ul. Wspólna, dawna stacja kolejki wąskotorowej) – las Chodówki

Kolejka wąskotorowa Charsznica – Działoszyce

Historia kolejki sięga I wojny światowej, kiedy w 1914 r. wkraczające na ówczesną Kielecczynę wojska austro-węgierskie (a z nimi Legiony Polskie) rozpoczęły budowę wielu polowych kolejek wąskotorowych, które początkowo miały zaopatrywać linię frontu. *Później służyły także wywózce płodów rolnych, drewna i innych bogactw naturalnych. Były to tzw. koleje o trakcji konnej, a także mechanicznej o szerokościach toru 600 lub 700 mm, budowane z torów „patentowych”, gdzie gotowe przęsła szyn na stalowych podkładach można było układać szybko, jak też szybko demontować i przenosić w inne miejsca* – pisze Bogdan Prokopiński na stronie Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Komunikacji RP, Oddziału w Kielcach. **Linie wąskotorówki Charsznica – Działoszyce** zbudowano w 1915 r. Wożono nią towary i ludzi. Przetrwała do lat 90. XX w.

Powędrujemy linią dawnej kolejki wąskotorowej w kierunku zachodnim z Miechowa do lasu Chodówki. Spod **stacji Miechów Wąskotorowy** udajemy się w kierunku zachodnim brukowaną drogą pamiętającą jeszcze zabór austriacki. Mijamy mały szary domek z ogródkiem pachnącym latem rozmaitym kwieciami – to pierwsza stacyjka kolejki. Przecinamy ul. Warszawską i ul. Kopernika spacerujemy w stronę lasu. Po lewej stronie wznosi się majestatyczna Bazylika Grobu Bożego wraz z budynkami poklasztornymi i Domem Generała. Po dotarciu do pierwszego rozwidlenia ul. Kopernika idziemy prosto, po lewej stronie mijając malowniczy ogród pani Elwiry. Dochodzimy do kolejnego rozwidlenia drogi. Prosto wiedzie nas trasa dawnej kolejki, w prawo skręca droga do tzw. „doliny dzikich kaczek”, jak nazywają to miejsce dzieci. Obydwie drogi znów się połączą na mostku nad potokiem Cicha. Po przejściu przez mostek wchodzimy na trasę pieszo-rowerową, która zaprowadzi nas do samego lasu. Po prawej stronie mijamy kwietną łąkę, która stanowi naturalne pastwisko dla małego stada krów. Na stoku Stawnej Góry, której zbocze kończy potok Cichej, można zobaczyć pasące się kozy i owce. Po lewej stronie na nasypie przebiega obecny tor kolejowy relacji Kraków–Warszawa. Tuż przy ścieżce rozciągają się poletka małych gospodarstw. Tu można zachwycić się widokiem upraw zbóż i warzyw. Na zakręcie ścieżki przywita nas malowniczy brzozywy zagajnik wraz z szuwarami. W tym miejscu pozostawimy widoki doliny Cichej i po przejściu pod wiaduktem kolejowym i przecięciu ul. Podmiejskiej wejdziemy w pagórkowaty krajobraz malowany „zbożem różnym”, wsłuchując się w świergot polnych ptaków. W takiej scenerii dochodzimy do kolejnego wiaduktu obwodnicy. Po przejściu pod wiaduktem naszym oczom ukaze się piękny **las Chodówki**. Początkowo trasa rowerowa i piesza będą razem. W punkcie widokowym na panoramę miasta ścieżki rozwidlają się. Trasa rowerowa prowadzi dawnym torem kolejki wąskotorowej, natomiast trasa piesza – drogą leśną. Podziwiamy leśne padoły, oczyszczamy płuca leśnym mikroklimatem, oglądamy bogaty drzewostan, nasłuchujemy odgłosów ptaków i zwierząt leśnych. Wracamy tą samą drogą do miejsca startu.

Panorama Miechowa, fot. Kamil Sorocki

Charsznica – kapuściana wieś

Słynna wąskotorówka zaczęła się w Charsznicy – dzisiaj słynnej „kapuścianej stolicy Polski”. Gmina znana jest w kraju i za granicą przede wszystkim z dużej produkcji warzyw oraz uprawy i przetwórstwa kapusty zgodnie z procesem przekazywanym z pokolenia na pokolenie. Charsznicka kapusta kwaszona została wpisana na listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w 2006 r.

Honorowymi władcami kapuścianej krainy są elekcyjni król i królowa kapusty, wybierani co roku w drugi weekend września podczas Dni Kapusty spośród przodujących producentów i eksporterów kapusty. W Charsznicy działa jedyne na świecie **Muzeum Kapuściane**. Któż z nas nie zajadał się charsznicką kapustą kiszoną i ogórkami?

- ▶ Gminny Ośrodek Kultury w Charsznicy, www.gok.charsznica.pl, www.charsznica.pl
- ▶ Muzeum Kapuściane, Charsznica, ul. Kolejowa 22, <https://malopolskatogo.pl/miejsca/charsznica>

Pola Kapusty, fot. Kamil Sorocki

 5,2 km w jedną stronę 1,5 h trasa łatwa

 pieszo nordic walking

Kolory i zapachy Wyżyny Miechowskiej, fot. Dominika Zaręba

4. Na Dostońce – w poszukiwaniu Panoramy Raławickiej

Miechów – Bukowska Wola – Dostońce – Janowiczki – Nasiechowice – Szczepanowice – Jaksice – Komorów – Miechów

Trasa rowerowa szlakiem wąskotorówki

Na odcinku 9,1 km dawnej trasy kolejki wąskotorowej: las Chodówki – Bukowska Wola pojedziemy wygodną drogą rowerową typu rail-to-trail. Na początku trasy przygotowano miejsce obsługi rowerzystów z tablicami informacyjnymi o historii kolejki oraz lokomotywę wykonaną na wzór oryginalnej lokomotywy parowej.

Początek trasy szlakiem wąskotorówki, fot. Jarosław Tarański

Proponujemy dłuższą wycieczkę w celu eksploracji Wyżyny Miechowskiej, która między wszechobecnymi tutaj polami uprawnymi kryje w sobie liczne tajemnice, najlepsze do odkrywania właśnie na rowerze. Punktami obowiązkowymi będą na pewno nowa trasa rowerowa w śladzie starej kolejki wąskotorowej, potężne wiatraki na szczytach **Gór Miechowskich**, które są górami nie tylko z nazwy (wszak jest tu nawet stok narciarski), co poczujecie trochę w nogach, w szczególności podczas podjazdu na kolejny ważny element wycieczki, czyli **wieżę widokową w miejscowości Dostońce**. To właśnie z jej tarasów będzie można przypomnieć sobie Panoramę Raławicką i poczuć oddech historii i walk, jakie się tu toczyły. Ślad wycieczki poprowadzi potem obok głównych symboli, czyli **pomnika Bartosza Głowackiego** oraz **kopca Kościuszki**. Zanim tam dotrzecie, możecie też skręcić na obiad lub kawę do pobliskiego hotelu SPA. Nasza trasa prowadzi obok **rezerwatu przyrody „Wały”** leżącego pomiędzy wsiami Dostońce i Dale. Rezerwat jest położony na stromym zboczu wzgórza zbudowanego z górnokredowych osadów wapienno-marglistych. Ten florystyczny zakątek wyróżnia zespół omanu wąskolistnego i stanowiska dziewięciosa popłocholistnego.

W większości wycieczka prowadzi nas po drogach asfaltowych, ale zdarzy się też fragment gruntowy wybrany z premedytacją. Raz, że lasów tu nie ma tak dużo, więc warto czasem wjechać z pól między drzewa, a dwa – to właśnie gruntową, leśną drogą poprowadzony jest też tzw. **szlak kościuszkowski**, który na odcinku przez Nasiechowice wykorzystuje ta wycieczka. Ale spokojnie, ten fragment jest do przejechania praktycznie każdym typem rowerów, a kolarze na wąskich oponach mogą objechać ten fragment właśnie obok wyciągu narciarskiego w Sławicach.

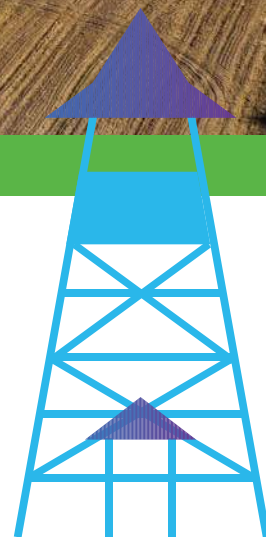
Wieża widokowa Dostońce, fot. Kamil Sorocki

Dla fanów inwestycji budowlanych w Szczepanowicach trafi się ekstra smaczek, czyli przejazd przez plac budowy przyszłej drogi ekspresowej S7, która zmieni tu pewno lekko krajobraz, ale sprawi też, że ruch samochodowy skoncentruje się właśnie na niej. Po dotarciu do mostu nad rzeką Szreniawą odbijemy już na północ, z powrotem na Miechów, wykorzystując sympatyczne wąskie (i płaskie!) drogi w dolinie tej rzeki oraz równoległej do niej linii kolejowej. Po powrocie do **Miechowa** polecamy zwiedzić samo miasteczko (w szczególności świeżo zrewitalizowany park miejski), a jak ktoś czuje, że ma siłę w nogach, to może zwiedzić całość nowej trasy rowerowej (na razie kończy się ona w lesie Chodówka). Najtwardszym rowerzystom polecamy „na dobiecie” nowe drogi rowerowe i serwisowe, jakie powstały wzdłuż obwodnicy miasta, dzięki którym można zrobić sobie kolejną pętlę (mapę znajdziecie na bit.ly/velomaps).

 54 km 4-5 h trasa średnia

 rowerem (93% asfalt, 7% gruntowa)

 Wyżyna Miechowska
– mozaika pól i kwiatnych stepów

Śladem dawnej wąskotorówki,
fot. Jarosław Tarański

5. Spacer po Polach Raławickich

Janowiczki (parking) – kopiec Kościuszki – dwór w Janowiczkach – Willa Walerego Sławka – pomnik Barto-
sza Głowackiego – parking

Wycieczka obejmuje teren historycznej bitwy pod Raławicami, która rozegrała się 4 kwietnia 1794 r. pomiędzy oddziałami powstańczymi dowodzonymi przez Tadeusza Kościuszkę a wojskiem rosyjskim gen. Aleksandra Tormasowa.

Startujemy z parkingu znajdującego się u podnóża kopca Kościuszki w miejscowości Janowiczki w gminie Raławice. Przechodzimy mostkiem przez potok Raławka. Skręcając w prawo, wzdłuż potoku dochodzimy do mini parku, gdzie można miło spędzić czas z dziećmi i rodziną – zapalić ognisko, grilla, a w przypadku deszczu schronić się w altanie. Stąd udajemy się na **Górze Zamczysko**, na której ludność z okolicznych wiosek wraz z wojskiem usypała w latach 1926–34 pamiątkowy **kopiec Kościuszki** o wysokości 13,80 m. Idziemy kilkadziesiąt metrów dalej w kierunku południowym do pozostałości po gródku. Obronna rezydencja na wzgórzu Zamczysko w Janowiczkach powstała wg archeologów w 1 poł. XIV w. Pozostała po niej tylko sucha fosa oraz legendy np. o podziemnym korytarzu łączącym ją z kościołem we Wrocimowicach lub pobliskich Raławicach. Ze wzgórza rozciąga się malownicza panorama okolic Raławic.

Z Góry Zamczysko, wsłuchując się w szmer potoku Raclawka, wracamy do mostku i wchodzimy na ścieżkę zdrowia z torem sprawnościowym dla dzieci. Po przejściu nią skręcamy w lewo i drogą asfaltową podążamy w kierunku **dworu w Janowiczkach** położonego w parku dworskim. Jego styl nawiązuje do prowincjonalnego dworku ziemskiego z końca XVIII i początku XIX w. W parku dworskim znajdują się również mogiły kosynierów oraz kapliczka.

Z terenu parku przechodzimy przez drogę powiatową i udajemy się do położonej obok **Willi Walerego Sławka**, męża stanu, parlamentarzysty i premiera rządu w Polsce międzywojennej. Stąd powędrujemy jeszcze pod **pomnik Bartosza Głowackiego**, chłopskiego bohatera spod Raclawic. W kwietniu odbywa się tu cykliczna impreza pod nazwą: Wybory Chłopa Roku.

Wycieczkę można poszerzyć o **mogiły kosynierów** w pobliskich Dziemięrzycach oraz **krzyż widoczny na Panoramic Raclawickiej**, który stoi na skrzyżowaniu dróg na Wzgórku Dziemięrzyckim. W pobliskich Wrocimowicach na uwagę zasługuje **kościół pw. św. Andrzeja** z zabytkową dzwonnica oraz wzgórze, na którym stał gród Marcina z Wrocimowic, Chorążego Krakowskiego z bitwy Pod Grunwaldem. W Raclawicach warto zwiedzić **kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła** – kościelny dzwon, odlany w 1776 r., bił na trwogę, gdy nadciągały wojska rosyjskie.

 2,1 km 1 h trasa łatwa

 pieszo

Pomnik Bartosza Głowackiego, fot. Kamil Sorocki

Inne ciekawe szlaki piesze:

- **Książ Wielki:** szlak niebieski – okrężny, 14,4 km, 4 h, rozpoczyna się i kończy w centrum wsi. Po drodze zobaczymy słynny Zamek „Mirów” wg projektu Santi Gucciego.
- **Tunel – Antolka – Książ Wielki:** szlak niebieski, 20,2 km, 6 h. W miejscowości Tunel znajduje się najdłuższy tunel kolejowy liczący 764 m, wybudowany w 1885 r. Składa się z dwóch równoległych, jednotorowych korytarzy – tunelu zachodniego „August” i wschodniego „Włodzimierz”. Na szlaku zobaczymy także las Strzyganiec – miejsce kaźni, gdzie niemieccy okupanci dokonali egzekucji około 100 Polaków, Żydów i Romów oraz Antolkę z karczmą z 1836 r. (nazwa wsi ma wywodzić się od imienia żony karczmarza).
- **Ścieżka przyrodniczo-leśna „Chrusty” w gminie Książ Wielki,** 2 km, 30 min, z tablicami informacyjnymi, które umożliwiają zapoznanie się z ciekawostkami przyrodniczymi.

Więcej informacji i mapy szlaków na stronie:
<https://malopolska.szlaki.pttk.pl>

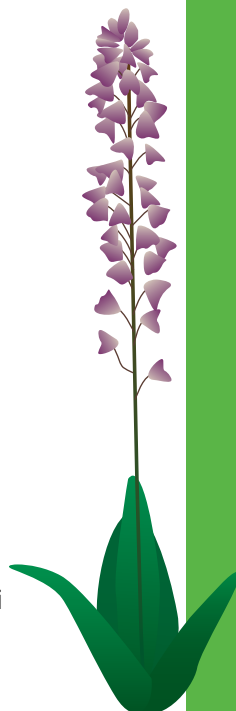
NAJWAŻNIEJSZE MIEJSCA NA SZLAKACH WYCIECZEK

Krajobraz rolniczy Wyżyny Miechowskiej, fot. Kamil Sorocki

Przyroda Wyżyny Miechowskiej i jej ochrona

Łagodne wzniesienia Wyżyny Miechowskiej opadają do szerokich, czasem zabagnionych dolin rzek i potoków; głównymi są: Dolina Dłubni, Szreniawy i Nidzicy. Charakterystyczne jest występowanie wielu źródeł. Najcenniejszymi elementami szaty roślinnej są rozrzucone pośród rolniczego krajobrazu bogate florystycznie murawy kserotermiczne, rozwijające się na stromych, silnie nasłonecznionych stokach niewielkich wzgórz i garbów. Szczególny charakter podłoża i gleb, specyficzny mikroklimat, jak też ewolucja roślinności są przyczyną dużego urozmaicenia szaty roślinnej. Obecnie dominuje tu krajobraz rolniczy, z niewielkimi fragmentami kompleksów leśnych. Szata roślinna ma charakter lasostępu.

Murawy kserotermiczne

Roślinność stepowa w formie ciepłolubnych zespołów murawowych zajmowała niegdyś duże przestrzenie Wyżyny Miechowskiej. Najstarszym z nich, występującym tu od schyłku epoki lodowej, jest zespół ostnicy włosowatej. Murawy kserotermiczne są jednym z najcenniejszych zbiorowisk florystycznych w Polsce. Roślinność ta przywędrowała z cieplejszych regionów Europy.

Ciepłolubne murawy o charakterze stepowym występują w miejscach eksponowanych, o dużym nasłonecznieniu, na glebach bogatych w węglan wapnia – czytamy w „Przewodniku przyrodniczo-turystycznym – Wyżyna Miechowska” wydanym przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Krakowie, w którym znajdziemy m.in. atlas do rozpoznawania gatunków roślin, w tym słynnych **storczykowatych** – obiektów wycieczek florystycznych od późnej wiosny przez całe lato. Wyżyna Miechowska zwana jest storczykową krainą. Warto wyruszyć z aparatem fotograficznym na poszukiwanie licznych gatunków *Orchidaceae*, takich jak: obuwik pospolity, buławik wielokwiatowy, dwulistnik muszy, gnieźnik leśny, gółka długoostrogowa, kruszczyk błotny, drobnolistny i szerokolistny, listera jajowata, podkolan biały i jajowaty, storczyk kukawka. Pobierzcie przewodnik z leksykonem gatunków roślin i wyruszenie w drogę!

- Przewodnik dostępny jest na stronie: <http://kserotermi-life-krakow.pl> w zakładce Publikacje w formatach pdf, mobi i epub.

Storczyk kukawka, fot. arch. Chatki u Małgorzatki i Radka

Niemal cały obszar Wyżyny Miechowskiej znajduje się na Obszarze Chronionego Krajobrazu Wyżyny Miechowskiej. Krajobraz pól rolniczych z uprawami zbóż, warzyw, ziół oraz rozdrobniona struktura agrarna tworzą charakterystyczny mozaikowaty krajobraz, niespotykany w innych regionach Polski. Utworzono tu 8 rezerwatów przyrody chroniących pozostałości pierwotnej przyrody – stanowiska roślinności stepowej i cenne wielogatunkowe drzewostany oraz rezerwat historyczno-krajobrazowy „Kopiec Kościuszki” w Janowiczkach.

Na obszarze Wyżyny Miechowskiej utworzono 21 Obszarów Sieci Natura 2000. Zadaniem tego systemu jest ochrona różnorodności biologicznej kontynentu europejskiego i zachowanie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt ważnych w skali Europy. Najlepszym sposobem ochrony muraw kserotermicznych jest wypas owiec olkuskich i kóz prowadzony w Obszarach Natura 2000.

► Więcej informacji na stronie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie: <http://krakow.rdos.gov.pl>

Wyżyna Miechowska
– mozaika pól i kwiatnych stepów

Polne kwiaty,
fot. Dominika Zaręba

Szanowny Turysto – przyroda, którą staramy się chronić, jest bardzo delikatna, dlatego zapraszamy Cię do świadomego zwiedzania obszarów Natura 2000, przede wszystkim z poszanowaniem jej walorów przyrodniczych.

Bożena Kotońska

Regionalny Konserwator Przyrody w Krakowie z Zespołem projektowym Life+

Nie będzie łatwo obudzić w człowieku takiej odpowiedzialności za świat, która dotrzyma kroku rozwojowi cywilizacji. Ale ci, którzy chcą, mogą zacząć już dziś.

Vaclav Havel

Wypas owiec w Obszarze Natura 2000 Kalina Mała,
fot. arch. Chatki u Małgorzatki i Radka

Miechów – stolica regionu i jej perełki

Zbliżając się do Miechowa, dostrzegamy majestatyczną dzwonnice tutejszej świątyni, która od wieków przyciąga uwagę mieszkańców, przyjezdnych i pielgrzymów. Jest to jedno z najstarszych miast Polski nazywane „polską Jerozolimą”.

Miechów otulił się górami i ze swoją wspaniałą kolegiatą nie rad zza nich wyglądać, tylko kiedy niekiedy wielka bania z krzyżem podwójnym, niby głowa olbrzyma ukaże się i skryje zza wzgórek jak latarnia morska, która jest jedynym przewodnikiem podróżnego – pisał Józef Mikołaj Wiślicki w „Opisie Królestwa Polskiego” z 1853 r. Ową latarnią morską jest **Bazylika Mniejsza Grobu Bożego**, wizytówka miasta i regionu, znana z unikalnej kopii Grobu Pańskiego z Jerozolimy, datowanej na 1530 r.

Jak informują publikacje Urzędu Miasta i Gminy Miechów, nie byłoby Miechowa, gdyby nie książę Jaks herbu Gryf, który w XII w. sprowadził tu z Jerozolimy pierwszych bożogrobców, nazywanych później „miechowitami”. W miejscu, gdzie rozsypano ziemię zebraną spod Grobu Chrystusa, zakonnicy wybudowali klasztor i kościół, poświęcony w 1170 r. Bożogrobcy przez ponad osiem wieków wpływali na rozwój Miechowa, który pełnił funkcję łącznika pomiędzy chrześcijańską Europą a Ziemią Świętą (aż do kasaty zgromadzenia przez carat w 1819 r.).

Bazylika kolegiacka Grobu Bożego to świątynia gotycka z zachowanymi elementami romańskimi, przebudowana w stylu późnobarokowym w II połowie XVIII w. Charakterystyczna wieża zakończona jest kulistym hełmem z figurą Chrystusa Zmartwychwstałego. 12 ołtarzy wykonał znany artysta Wojciech Rojowski, polski rzeźbiarz i snycerz rokokowy 2. połowy XVIII w. Do zabudowań zachowanych po bożogrobcach należą także kruchtanki oraz Dom Generała, w którym mieści się **Muzeum Ziemi Miechowskiej**.

Dworek „Zacisze” w Miechowie, fot. Kamil Sorocki

Portret Tadeusza Kościuszki, fot. Kamil Sorocki

Ważnym zabytkiem Miechowa jest XVII-wieczny modrzewiowy **Dworek „Zacisze”** znajdujący się na Szlaku Architektury Drewnianej, położony przy Parku Miejskim. Wewnątrz znajduje się mini kopia panoramy bitwy raławickiej, a w ogrodzie rzeźby znanych artystów. Budynek konstrukcji zrębowej przykryty jest polskim łamanym dachem krytym gontem, wsparty na belkach stropowych wychodzących poza lico budynku. Dworem opiekuje się Biuro Wystaw Artystycznych „U Jaksy”, które organizuje tu wiele wydarzeń artystycznych – warsztatów i plenerów. BWA prowadzi słynną **Galerię Sztuki „U Jaksy”**, gdzie odbywają się wystawy, koncerty i spektakle teatralne. Zarządza także **Galerią Twórczości Stefana Żechowskiego**, słynnego artysty okresu międzywojennego.

- ▶ Informacje opracowano na podstawie stron: www.miechow.pl, www.miechow.eu
- ▶ Bazylika Grobu Bożego, ul. Warszawska 1A, www.bazylikamiechow.pl
- ▶ Muzeum Ziemi Miechowskiej, ul. Warszawska 1, tel. +48 41 230 81 44, <http://muzeum.miechow.pl>; czynne pn.-pt. 8.00-15.00, sb. 9.00-14.00, bilety 10/5 zł
- ▶ Dworek „Zacisze”, ul. Polna 1, tel. +48 41 381 01 87, czynny w sezonie turystycznym wt.-sb. 10.00-16.00, zwiedzanie także po wcześniejszym umówieniu się, bilety 2 zł + 30 zł za przewodnika dla grup
- ▶ Biuro Wystaw Artystycznych „U Jaksy” oraz Galeria twórczości Stefana Żechowskiego, Plac Kościuszki 3a, tel. +48 41 383 07 95, www.ujaksy.pl

Stefan Żechowski (1912– 1984)

Rysownik, ilustrator książek i malarz pastelistą pochodzący z Książa Wielkiego znany jest szczególnie ze swoich erotyków kreślonych ołówkiem i pastelami. Ilustrował utwory m.in. Emila Zegadłowicza i Jerzego Żuławskiego. Za jego skandalizujące rysunki do „Motorów” Zegadłowicza książka została ocenzurowana.

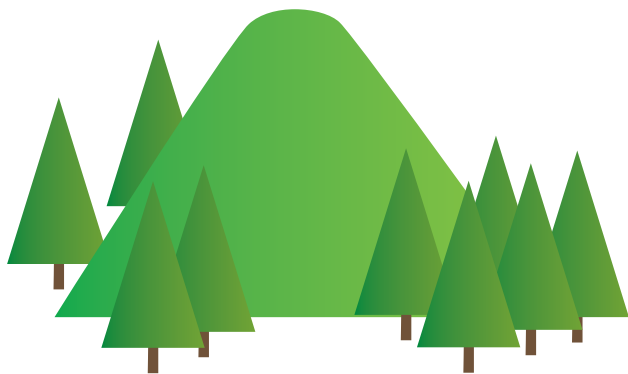

Zacisze wewnątrz, fot. Kamil Sorocki

Pola Raławickie – pomnik historii

Teren historycznej bitwy raławickiej jest pomnikiem historii od 2004 r. Bitwa pod Raławicami rozegrała się 4 kwietnia 1794 r. i była pierwszą wygraną walką insurekcji kościuszkowskiej. Oddziały powstańcze pod dowództwem Tadeusza Kościuszki starły się z rosyjskim wojskiem gen. Aleksandra Tormasowa.

Na obszarze Pól Raławickich znajduje się kilka niezwykłych obiektów historycznych. Ikoną miejsca jest **kopiec Kościuszki** usypany na garbie Góry Zamczysko w 1934 r., w ważnym strategicznie miejscu bitwy. Zachowały się tu także ślady dawnego średniowiecznego grodziska.

Dawne grodzisko

Niegdyś stał tu murowany zamek z drewnianą wieżą. Jego fundatorem był Dzierżaw Karwacjan, później jego potomkowie. Warownia zaczęła popadać w ruinę ok. połowy XV w. prawdopodobnie wskutek wad konstrukcyjnych. Archeolodzy znaleźli w ruinach wiele cennych skarbów, m.in. srebrny denar Władysława Łokietka. W 100-lecie rocznicy Bitwy pod Raławicami posadzono tu lipy mające upamiętniać generałów walczących w powstaniu 1794 r. – Kościuszkę, Madalińskiego, Małachowskiego, Zajączka i Wodzickiego.

► na postawie: Narodowego Instytutu Dziedzictwa, www.nid.pl

Pola Raławickie z kopcem Kościuszki na Górze Zamczysko, fot. Kamil Sorocki

U podnóża góry zobaczymy **klasycystyczny dwór w Janowiczkach**, którego architektura nawiązuje do prowincjonalnego dworku ziemskiego z przełomu XVIII i XIX w. Obok dworu rośnie 300-letnia lipa – pomnik przyrody. W jej cieniu, zgodnie z legendą miał po wygranej bitwie odpoczywać Kościuszko i rozmawiać z chłopami.

Na obszarze pól raławickich zachowała się znana **Willa Walerego Sławka** w Janowiczkach z lat 1934–1935, wniesiona w duchu modernizmu przez przyjaciół pułkownika. Bryła budynku nawiązuje do architektury polskich dworów szlacheckich. Wyróżnia się frontowy ganek tworzony przez cztery kolumny wspierające balkon poddasza. Willa była domem letnim płk. Walerego Sławka (1879–1939), wybitnego polityka okresu międzywojennego. Obecnie jest siedzibą m.in. Towarzystwa Ziemi Raławickiej.

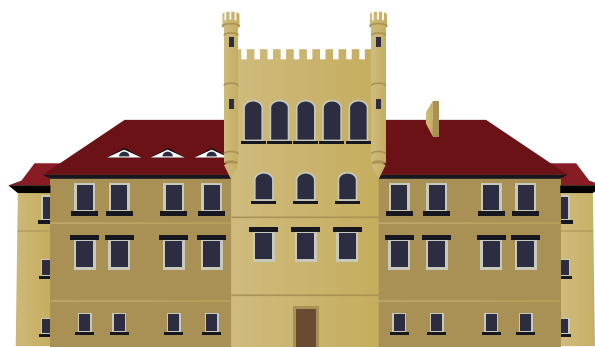
Opodal Willi zobaczymy monumentalny **pomnik Bartosza Głowackiego** dzierżącego czapkę i kosę, stojącego na rosyjskiej armacie. odlew wykonany z brązu, wysokości 10,5 m, stoi na niewielkim kopcu. Odsłonięto go w 1994 r. w 200. rocznicę bitwy raławickiej. Upamiętnia znanego kosyniera – chłopca, żołnierza insurekcji kościuszkowskiej, który wykazał się ogromnym męstwem w czasie słynnej bitwy. Pomnik zaprojektował prof. Marian Konieczny, rzeźbiarz i dawny dziekan wydziału rzeźby krakowskiej ASP.

Zamek na Mirowie w Książu Wielkim

Zamek na Mirowie, inaczej Pałac Myszkowskich jest perełką architektury renesansu, chociaż później był przebudowywany przez kolejnych właścicieli w różnych stylach historycznych. Został wzniesiony w latach 1585-1595 z inicjatywy biskupa krakowskiego Piotra Myszkowskiego i jego bratanka, starosty chęcińskiego. Projekt wykonał dla nich wybitny królewski architekt Santi Gucci pochodzący z Florencji. Bo obu bokach pałacu Gucci postawił symetrycznie dwa pawilony – w jednym była kaplica, w drugim biblioteka (później pałacowa kuchnia). Obiekt jest jednym z wcześniejszych przykładów założenia palazzo in fortezza, łączących funkcje rezydencji i obiektu obronnego. Na początku XVIII w. właścicielami zamku zostali Wielopolscy, którzy nadali mu cechy barokowe. Podczas kolejnej przebudowy w XIX w. nabrał cech neogotyckich z charakterystyczną blankowaną attyką i narożnymi wieżyczkami. Zabytek położony jest ok. 1 km na wschód od centrum Książu Wielkiego, na wzgórzu mirowskim, otoczony starym drzewostanem i romantycznymi alejami lipowymi. Obecnie jest siedzibą m.in. Zespołu Niepublicznych Szkół i Placówek Oświatowych w Książu Wielkim i Stowarzyszenia „Mirów”.

Zamek na Mirowie, fot. Kamil Sorocki

Santi Gucci (ok. 1530–ok. 1600)

Wybitny architekt i rzeźbiarz pochodzący z Florencji był nadwornym artystą króla Zygmunta Augusta, a także Anny Jagiellonki i Stefana Batorego, tworzył także dla znanych rodów magnackich. W swoich dziełach odwoływał się do manieryzmu florenckiego oraz późnego renesansu. Przybył do Polski w początkach lat 50. XVI w. Ożenił się z Katarzyną Górską, z którą zamieszkał w niedalekim Pińczowie. W pracy wykorzystywał wapień pińczowski wydobywany w tutejszym kamieniołomie. Tworzył m.in. w katedrze na Wawelu, na zamku królewskim w Niepołomicach, jest autorem pałaców w Baranowie i Pińczowie, a także wielu nagrobków znanych postaci historycznych.

Charakterystyczna attyka Zamku na Mirowie, fot. Kamil Sorocki

Książ Wielki, zwany dawniej Xans Magna był jednym z najstarszych osiedli na ziemi krakowskiej. O dawnej świetności świadczą także inne zabytki o wysokim poziomie artystycznym. Poza zamkiem są to: **kościół pw. św. Wojciecha** oraz poaugustiański **kościół pw. św. Ducha**, których początki sięgają XIV w.

Na północ od miasta utworzono dwa rezerwaty przyrody: rezerwat „**Lipny Dół**”, który chroni fragmenty wielogatunkowego naturalnego lasu liściastego (dąb, lipa, grab, klon) z bogatą roślinnością zielną i licznym udziałem gatunków kserotermicznych oraz chroniony i rezerwat „**Kwiatówka**” obejmujący 100-letni las mieszany, o charakterze świetlistej dąbrowy oraz grąd subkontynentalny z bogatą roślinnością zielną i licznymi gatunkami roślin kserotermicznych.

Z ciekawostek: jest to najdalej wysunięta w Małopolsce gmina, gdzie wychodzi się z domu „na pole” – tuż obok w pobliskim Wodzisławiu w województwie świętokrzyskim wychodzi się już „na dwór”.

- ▶ Zamek na Mirowie, ul. Wincentego Witosa, 10, Książ Wielki, obiekt można oglądać z zewnątrz, opis Zamku na podstawie materiałów Małopolskiego Instytutu Kultury

Kościół pw. św. Krzyża w Siedliskach, fot. Kamil Sorocki

INNE CIEKAWE MIEJSCA W OKOLICY

Na obszarze Wyżyny Miechowskiej znajduje się wiele zabytków historii, kultury i natury.

- Do najstarszych zabytków należą stanowiska archeologiczne z epoki kamienia. Z okresu kultury ceramiki wstęgowej pochodzą tzw. **kurhany małopolskie** z okolic Miechowa, Moczydła, Rzędowic i Kaliny Wielkiej oraz pozostałości grodzisk w Siedliskach i Książu Wielkim.
- W **Kozłowie** zachował się średniowieczny **dwór obronny**, który w XIV i XV w. był rezydencją rodu Lisów.
- W **Ulinie Wielkiej** na Szlaku Architektury Drewnianej warto zajrzeć do **kościoła pw. św. Katarzyny**, pochodzącego z 1655 r., konstrukcji zrębowej. Jego wnętrze kryje późnobarokowe ołtarze, gotycką rzeźbę Matki Boskiej Tronującej z Dzieciątkiem i inne skarby sztuki sakralnej.
- Na **Małopolskim Szlaku Bożogrobców** znalazło się kilka ciekawych kościołów w regionie – należą do nich m.in.: **kościół pw. św. Krzyża w Siedliskach** z przełomu XV i XVI w. z charakterystyczną drewnianą wieżą, **kościół pw. św. Wojciecha w Sławicach Szlacheckich** z połowy XVII w. z rokokowym ołtarzem głównym, **kościół pw. św. Wita w Uniejowie** z połowy XV w. z późnobarokowym wyposażeniem oraz **kościół pw. Narodzenia św. Jana Chrzciciela w Chodowie** z lat 30. XX w., w którym wyróżniają się witraże z postaciami świętych i kuty krzyż bożogrobców.
- Wyżyna Miechowska charakteryzuje się również licznymi **źródłiskami** znajdującymi się w zlewni rzeki Nidzicy, Szreniawy i Dłubni. A jeśli rzeki to i młyny. W samym Miechowie znajdują się dwa młyny, w tym trzykondygnacyjny, drewniany **młyn wodny na potoku Cicha** – wybudowany pod koniec XIX w. Młyny znajdziemy także w **Przybysławicach** na młynówce od Szreniawy oraz drugi na Szlaku młynów Szreniawy. W **Wielkanocy i Gołczy** nad potokiem Gołczanka, prawobrzeżnym dopływie Szreniawy, drewniany młyn wodny w **Kamieńczycach** z końca XIX w. założony nad potokiem i źródłami z Komorowa czy pozostałości turbinowego młyna dworskiego Szyców z początku XX w. w **Rzeżuśni**.
- W niedalekiej okolicy Wyżyny Miechowskiej – na Płaskowyżu Proszowickim warto zwiedzić zaczarowany **Ogród Pełen Lawendy** (Ostrów 167, www.facebook.com/ogrodpelelawendy).

Idziemy na pole, fot. Kamil Sorocki

Kolory Miechowszczyzny, fot. Dominika Zaręba

NAJWAŻNIEJSZE IMPREZY LOKALNE:

- Przegląd Widowisk Jasełkowych i Grup Kolędniczych, *Miechów (Centrum Kultury i Sportu)*, styczeń
- Triduum Paschalne, *Miechów (Bazylika Grobu Bożego)*, marzec-kwiecień
- Wybory Chłopa Roku, *Raławice (pola bitewne)*, kwiecień
- Święto Storczyka (Stowarzyszenie Straży Ochrony Przyrody Grupa Terenowa Powiatu Miechowskiego), *Obszar Natura 2000 Kalina Mała (gmina Miechów)*, maj
- Dni Miechowa, *Miechów*, czerwiec
- Międzynarodowe Małopolskie Spotkania z Folklorem, *Miechów*, lipiec
- Dni Jerozolimy, *Miechów (Bazylika Grobu Bożego)*, wrzesień co dwa lata
- Dni Kapusty, *Charsznica*, wrzesień
- Bieg Niepodległości, *Las Strzyganiec, Miechów*, listopad
- Targi Bożonarodzeniowe, *Miechów*, grudzień

OFERTA EDUKACYJNO-KULTURALNA

Warsztaty rękodzielnicze i zajęcia agroturystyki w Chatce u Małgorzatki i Radka w Zarogowie

Gospodarstwo agroturystyczne położone jest w sercu Wyżyny Miechowskiej, w pobliżu rezerwatów i pomników przyrody oraz Obszarów Natura 2000. Można tu przenocować w gościnnym domku położonym w wiejskim ogrodzie, wypożyczyć rowery i sprzęt nordic walking. W weekendy organizowane są warsztaty rękodzielnicze z bibułkarstwa i szydełkowania (po wcześniejszym uzgodnieniu). Chatka zaprasza również na zajęcia agroturystyki z uwzględnieniem: hortiterapii (leczenie ogrodami, spacer i prace ogrodnicze od pielenia, sadzenia, podlewania roślin po zbiór plonów), silwoterapii (terapia wykorzystująca drzewa i lasy), klimatoterapii (leczenie klimatem, wykorzystanie naturalnego środowiska przyrodniczego, jego ukształtowania terenu i krajobrazu do celów leczniczych, w tym kąpiele słoneczne, powietrzne i powietrzno-ruchowe) oraz krajoznawstwa (podziwianie pięknych krajobrazów).

- ▶ Gospodarstwo Agroturystyczne „Chatka u Małgorzatki i Radka”, Zarogów 48, Miechów, tel. +48 609 340 015, www.facebook.com/chatkaumir

Inne obiekty prowadzące zajęcia edukacyjne i wydarzenia kulturalne:

Nadleśnictwo Miechów, Sala Edukacyjno-Wystawowa i ścieżka przyrodnicza

- ▶ Miechów, os. Kolejowe 54A, tel. +48 41 382 50 00, <https://miechow.krakow.lasy.gov.pl>

Dom Kultury przy CKiS Miechów

- ▶ Miechów, ul. Raclawicka 10, tel. +48 41 383 13 31, www.ckis.miechow.eu

Muzeum Ziemi Miechowskiej w Miechowie

- ▶ Miechów, ul. Warszawska 1, tel. +48 41 230 81 44, <http://muzeum.miechow.pl>

Galeria BWA „U Jaksy”

- ▶ Miechów, Plac Kościuszki 3a, tel. +48 41 381 01 87, www.ujaksy.pl

Gminny Ośrodek Kultury w Charsznicy

- ▶ Charsznica, ul. Kolejowa 1, tel. +48 530 911 913, www.gok.charsznica.pl

Warsztaty przyrodnicze – Motylarnia

Para przyrodników: Alicja (leśnik, entomolog) i Radek (biolog, entomolog) Brzezowscy stworzyli w Czaplach Wielkich Motylarnię, gdzie prowadzi zajęcia przyrodnicze dla dzieci i dorosłych. W ofercie znajdziecie także wiele innych zajęć i wycieczek opowiadających o świecie owadów, ziołach etc.

- ▶ Czaple Wielkie 159, Gołcza, tel. +48 781 583 513, <https://motylarnia.pl>, www.cetonia.edu.pl

Dom Otwarty Pauza

Gospodarze: Alina i Daniel Czerwińscy organizują zajęcia twórcze, warsztaty muzyczne i sesje relaksacyjne, koncerty, masaże dźwiękiem mis himalajskich i kamertonów, spotkania muzyczne dla dzieci, a także warsztaty z gotowania i lepienia z gliny. W Pauzie promowane jest lokalne, zdrowe jedzenie. Odbywają się tu praktyczne szkolenia promujące permakulturę i zdrowy styl życia w zgodzie z naturą.

- ▶ Kamionka 2B, Kozłów, tel.: +48 533 888 850, www.poczujsiedobrze.pl

INFORMACJE PRAKTYCZNE

Polecane noclegi oraz obiekty gastronomiczne

MIECHÓW I OKOLICE

Karczma Siedlisko (restauracja i pokoje gościnne), Strzeżów Drugi 46, Miechów, tel. +48 515 061 613, <http://karczmasiedlisko.pl>

Restauracja Vita, ul. Mickiewicza 3, Miechów, tel. +48 41 383 33 77, www.pizzamiechow.pl

Pizzeria Oficyna, Rynek 6, Miechów, tel. +48 41 383 00 30, <http://pizzeria-oficyna.pl>

Karczma Jaksice, Jaksice 85, Miechów, tel. +48 889 314 309, www.karczmajaksice.pl

ZAROGÓW I SŁAWICE SZLACHECKIE

Agroturystyka „Chatka u Małgorzatki i Radka” (8 miejsc noclegowych), Zarogów 48, Miechów, tel. +48 609 340 015, www.facebook.com/chatkaumir

Restauracja „Łysa Góra”, Sławice Szlacheckie 43A, tel. +48 721 721 281

CHARSZNICA

Hotel i Restauracja Planeta, Charsznica, ul. Żarnowiecka 45a, tel. +48 790 431 777, www.hotel-planeta.pl

DOSŁOŃCE

Hotel Mercure Raławice Dosłońce Conference & SPA, Dosłońce 56, Raławice, tel. +48 12 378 47 27, <https://dosloncespa.pl>

KSIĄŻ WIELKI I ANTOLKA

Karczma Antolka (restauracja, pokoje gościnne na poddaszu), Antolka 21, Książ Wielki, tel. +48 41 380 69 54, www.facebook.com/KarczmaAntolka

Hotel Zameczek, ul. Warszawska 13, Książ Wielki, tel. +48 41 38 38 023, www.hotelzameczek.pl

Szkolne Schronisko Młodzieżowe przy Zespole Niepublicznych Szkół i Placówek Oświatowych w Książu Wielkim (Na Zamku „Mirów”), ul. Wincentego Witosa 10, <https://szkolyksiaz.pl>

KOZŁÓW

Dom Otwarty Pauza – Alina i Daniel Czerwińscy (pokoje gościnne i warsztaty), Kamionka 2B, Kozłów, tel.: +48 533 888 850, www.poczujsiedobrze.pl

KONIECZNIE MUSISZ SPRÓBOWAĆ:

- charsznickiej kapusty kwaszonej i ogórków kiszonych z Charsznicy,
- pierogów strzeżowskich w Karczmie Siedlisko (Strzeżów II nr 46, Miechów),
- miodów z pasieki Kordecki i Wnukowie w Kalinie Wielkiej (Kalina Wielka 78, Słaboszów),
- wina z Winnicy Świętej Urszuli w Kalinie Wielkiej (Kalina Wielka 30, Słaboszów) i Winnicy Dosłońce (Dosłońce 34, Raławice),
- chleba miechowskiego oraz wyrobów piekarniczych i ciastkarskich PSS Społem w Miechowie (piekarnia i sklep firmowy przy ul. Targowej),
- oleju rzepakowego oraz wyrobów mleczarskich z OSM Miechów – Charsznica (dostępne m.in. w sklepach firmowych sieci „Twarożek” w Miechowie przy ul. Mickiewicza i in.),
- barszczu miechowskiego (dostępny w lokalnych sklepach).

W gościnnych progach Chatki u Małgorzatki i Radka, fot. Kamil Sorocki

Dojazd transportem publicznym

- 1 Na Wyżynę Miechowską dostaniemy się z rowerem Kolejami Małopolskimi lub koleją ponadregionalną linii Kraków – Kielce – Warszawa (stacje kolejowe: Szczepanowice, Kamieńczyce, Miechów, Dziadówki, Tunel, Kozłów).
- 2 Miechów jest dobrze skomunikowany autobusami i busami z sąsiednimi aglomeracjami, zwłaszcza z Krakowem i Katowicami. Z Krakowa dojedziemy także busem do Raławic. Trudniej dojechać w dalsze zakątki regionu (Miechów jest węzłem komunikacyjnym, skąd dotrzemy do innych miejscowości).

Warto posłuchać i obejrzeć:

- ▶ „Miechów. Natura się odpląca”:
<https://youtu.be/1emkcMF-oCY>
- ▶ „Między miłkiem a dziewięcikiem cz. 1 i 2:
https://youtu.be/wuBGHeER_tE
- ▶ „Miechowska Jerozolima”:
<https://youtu.be/P3byuViljnw>
- ▶ „Wypad w plener”:
https://youtu.be/pSQeJ-z_In0
- ▶ Miechowszczyzna – Misja Natura 2000”:
<https://youtu.be/YZ50txzfLag>
- ▶ występy i utwory Zespołu Pieśni i Tańca Miechowiacy, Zespołu Folklorystycznego „Książowiaci”, Chóru Bazyliki Grobu Bożego w Miechowie, Orkiestry Dętej „Sygnał”

W krainie bławatków, fot. Dominika Zaręba

Punkty info w okolicy

Punkt Informacji Turystycznej w Miechowie

plac Kościuszki 1a, tel.: +48 41 383 13 11
e-mail: it.miechow@msit.malopolska.pl,
www.miechow.eu

Lektury na drogę

- 1 „Przewodnik przyrodniczo-turystyczny – Wyżyna Miechowska”, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Krakowie, 2017, do pobrania na stronie: <http://kserotermy-life-krakow.pl>
- 2 „Miechów, studia z dziejów miasta i ziemi miechowskiej do roku 1914”, Zbigniew Pęcowski, Wyd. Literackie, 1967
- 3 „Dzieje Książa Wielkiego do 2004 r.”, Eugeniusz Madejski i in., nakład własny autorów, 2011
- 4 „Legends i podania ziemi miechowskiej”, Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Miechowie, 2012
- 5 „Ziemia Miechowska – piękno natury i kultury”, UGiM Miechów, do pobrania na stronie: www.miechow.eu
- 6 „Murawy kserotermiczne na Wyżynie Miechowskiej” na blogu: <https://tomekwitecki.pl>
- 7 „Wierna rzeka”, Stefan Żeromski, pierwsze wydanie 1912

Zagraj:

- 1 Quest Wspomnienie bitwy miechowskiej (opiekun questu: Muzeum Ziemi Miechowskiej), <https://questy.org.pl/quest/wspomnienie-bitwy-miechowskiej>
- 2 Edukacyjna gra miejska „Rozbijmy więzienie w Miechowie” (organizowana raz w roku przez IPN), koordynator: dr Marcin Chorążki, email: marcin.chorazki@ipn.gov.pl
- 3 Geocaching i skrytki m.in.: Maciej z Miechowa, Szlakiem młynów Doliny Szreniawy, Cmentarz parafialny w Miechowie i inne, www.geocaching.com/play

Harmonia krajobrazu, fot. Dominika Zaręba

Rowerowe podróże pośród pól, fot. Dominika Zaręba

Autorzy ekowycieczki:

Małgorzata Lewińska-Szastak,
Radosław Szastak, Dominika Zaręba,
współpraca: Jarosław Tarański

Pomysł ekopakietów:

Dominika Zaręba

Redakcja i korekta:

Barbara Sadurska

Opieka ekspercka:

Dorota Skotnicka

Konsultacja merytoryczna:

Małgorzata Czaplą, Dominika Osiak,
Anna Woźniak-Lubaś

Projekt graficzny:

Diana Jabłońska

Zdjęcia:

Kamil Sorocki, Dominika Zaręba, Jarosław
Tarański, arch. Chatki u Małgorzatki i Radka
oraz Domu Otwartego Pauza

Fundusz

Partnerstwa

Projekt pt. „Małopolska Ekoturystyka - zrównoważony rozwój turystyczny regionu” jest realizowany przez Fundusz Partnerstwa jako część Programu EkoMałopolska. Jego celem jest promocja regionu w sposób zrównoważony, odpowiedzialny i jak najmniej inwazyjny dla środowiska naturalnego oraz zakładający autentyczne zainteresowanie jego bogactwem i dziedzictwem.

MAŁOPOLSKA

Projekt jest realizowany przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

informacje praktyczne:

stan na grudzień 2020 r.